

Ressenyes

Exposició itinerant «Els Grans Transatlàntics»
El confort de la navegació
en fotos

El passat mes de maig es va inaugurar al vestíbul del Museu l'última exposició de la sèrie *Cròniques en blanc i negre*, produïda pel Museu i patrocinada per la CAM. Es tracta de la cinquena i última mostra d'aquesta sèrie d'exposicions itinerants que han anat mostrant algunes de les vessants de la relació de l'home amb el mar: la pesca, l'oci, els treballs portuaris i els barris mariners. Aquesta última edició es concentra en els grans transatlàntics. El disseny és el mateix en totes cinc edicions: es tracta de 35 fotografies en blanc i negre emmarcades en tres formats estàndards (50 cm x 60 cm, 60 cm x 80 cm i 70 cm x 100 cm). La majoria del material pertany al fons del Museu.

Aquest conjunt fotogràfic mostra els inicis del que podem anomenar *navegació de plaer* durant les primeres dècades del segle xx. Es tracta d'un concepte relativament modern que està lligat a un moment en què la tècnica i la mentalitat de la societat anaven embarcades en un mateix rumb. A mitjan segle xix la vela fou reemplaçada per l'hèlix i els bucs de fusta donaren l'alternativa al ferro. Les millores tècniques van fer possible l'aparició d'uns vaixells més segurs i confortables. Paral·lelament, la societat va començar a fruit del temps d'oci. En els primers temps, l'esbarjo va ser exclusiu de les classes més privilegiades i, a mesura que va anar avançant el segle, es va instaurar en tots els estaments socials, fins al punt que la navegació s'ha convertit, a dia d'avui, en una forma de turisme a l'abast de gairebé tothom.

Exposició «El Marítim entre bombes».

Museu Marítim de Barcelona

El Museu Marítim i la guerra

El 26 de gener de 1939, l'exèrcit franquista entrà a Barcelona. Pocs mesos després, l'1 d'abril, Franco proclamà la victòria sobre els republicans. La guerra civil s'havia acabat. Setanta anys després, l'exposició «El Marítim entre bombes» situa el Museu Marítim de Barcelona en l'etapa de la guerra civil, entre 1936 i 1939. A través dels documents de l'Arxiu General del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona, es destaca una de les actuacions més meritòries de la rereguarda republicana: el salvament del patrimoni cultural, històric i artístic català durant l'etapa bèl·lica.

L'exposició reflecteix l'impuls i la creació d'una institució museística en el context d'una guerra: el Museu se'ns revela com un dels paradigmes de les actuacions polítiques i culturals a favor de la conservació del patrimoni marítim. Mentre Barcelona era bombardejada, el projecte museogràfic del Marítim prenia forma a les Drassanes Reials de Barcelona i donava vida a una nova instal·lació adreçada a la població civil.

A través dels documents textuais i fotogràfics i també dels plànols, l'exposició ens mostra l'evolució dels usos de l'edifici gòtic –d'equipament militar a instal·lació cultural–, la continuïtat del projecte museogràfic i la preservació i salvaguarda del patrimoni cultural marítim del país.

Exposició «Barcelona: una ciutat, un port».

Museu Marítim de Barcelona

Grans vistes del port i de Barcelona

El port de Barcelona i el Museu Marítim volien, ja feia força temps, oferir una proposta expositiva que reunís peces dels seus respectius fons pictòrics. L'exposició, oberta al públic entre el 17 de juny i el 30 d'agost de l'any 2009, va ser el resultat de l'estreta col·laboració entre ambdues institucions i, alhora, va convertir-se en la primera actuació de la nova oferta cultural del port de Barcelona.

Els continguts de l'exposició van tenir dos eixos centrals fonamentats en dues fites concretes en les quals el port de Barcelona va jugar un paper cabdal en la promoció de la capital catalana. Estem parlant, d'una banda, de l'Exposició Universal de 1888, que posà les bases de la ciutat del segle xx i que, al mateix temps, va mostrar el port industrial ja desenvolupat. D'altra banda, l'exposició també se sustentava en els recordats i celebrats Jocs Olímpics de 1992, el veritable punt de partida de la Barcelona del segle XXI, un fenomen que va anar lligat a la important recuperació del Port Vell per a la ciutat.

Entre totes les obres exposades caldria destacar dues grans composicions, ateses les seves dimensions, però també la seva inqüestionable qualitat: *Vista del Port de Barcelona, 1889*, de Francesc Soler i Rovirosa i *El Port de Barcelona, 1887*, d'Eliseu Meifrén.

«Immersió!». Museu Marítim de Barcelona

Secrets de la navegació submarina

L'home ha trobat, des de sempre, un gran desafiament en les profunditats marines. Aquestes profunditats, fins a cert punt misterioses, han anat conformant un univers fascinant que ha seduït l'home i que, al mateix temps, l'ha dut a idear mètodes per endinsar-s'hi. Com és prou conegut, Narcís Monturiol va resoldre els principals problemes de la navegació submarina aportant solucions que, encara avui dia, mantenen una vigència absoluta. Així, l'*Assaig* de Monturiol es considera el primer compendi de navegació submarina.

Coincidint amb l'any Monturiol (que celebra els 150 anys de la construcció de l'*Ictineo I*) el Museu Marítim de Barcelona, juntament amb la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, organitza l'exposició «Immersió», dedicada a la navegació submarina civil. Un altre element d'aquesta commemoració és la construcció de l'*Ictineo III*, tot un exemple de la tecnologia submarina actual.

L'exposició va obrir el 24 de novembre de 2009 i està previst que finalitzi el 30 de maig de l'any 2010. Aquesta mostra coincideix en el temps amb l'exposició «Narcís Monturiol. Una veu», la qual es pot visitar al Museu de l'Empordà entre el 21 de novembre de 2009 i el 21 de febrer de 2010.

«Les Sorres X. Evocació pictòrica d'un vaixell medieval»

La representació d'un vaixell medieval

Durant les obres de construcció del canal olímpic de rem, a Castelldefels, van aparèixer les restes d'una nau medieval de la segona meitat del segle XIV, que s'enfonsà en el que antigament havien estat els aiguamolls de la desembocadura del Llobregat.

Antonio Hervás Amezcua, artista arrelat i compromès amb el territori i amb el seu municipi d'adopció, que és Gavà, ha estat captivat totalment per aquest fet que ara emergeix i que, d'una manera diàfana, es manifesta després d'estar més de 600 anys amagat sota terra, sota la sorra.

Una troballa casual fa que el curiós Hervás investigui en aquella quotidianitat; el resultat és que sent la necessitat d'expressar totes aquelles emocions que li evoca aquell fet amagat i també les que sorgeixen dels mateixos actors del fet, és a dir, de les persones que van viure a la plana del delta del Llobregat al segle XIV i que ens deixen traces de les seves vides anònimes.

Aquesta felicitat coincidència ha portat a trobar-se, en aquesta exposició al Museu Marítim (des del 28 de novembre de 2008 fins al 8 de febrer de 2009 a la Sala de les Grans Naus), l'art d'Antonio Hervás i els interessos científics del Museu, que en aquests moments està treballant en la museïtzació de les restes de l'embarcació.

«Retrat de la Barcelona marítima. Una visió de Francesc Soler i Rovirosa»

La recuperació d'una pintura única

Amb l'exposició «Retrat de la Barcelona marítima. Una visió de Francesc Soler i Rovirosa» (que se celebra del 19 de febrer al 31 de maig de 2009) el Museu Marítim de Barcelona i l'historiador de l'art Rossend Casanova presentaren el projecte de recuperació de la singular i valuosa pintura *Vista del port de Barcelona*, que el prestigiós escenògraf barceloní Francesc Soler i Rovirosa pintà l'any 1889. Al mateix temps, es va fer un estudi del contingut de la pintura.

Aquesta recuperació va consistir en una recerca exhaustiva i un procés de restauració acurat i minuciós que, per voluntat expressa del Museu, es va fer de cara al públic, per tal d'acostar i mostrar una de les tasques que els museus quasi sempre oculten. Durant més d'un any els visitants van poder veure l'evolució d'aquest procés de restauració i la complexitat de la tasca.

L'obra –pintura al tremp– és de grans dimensions: 2,18 m d'alçària i 7,30 m de llargada. Aquest quadre representa una vista orientada al sud del litoral marítim de la ciutat des de la Barceloneta i ens ofereix, a través dels temes representats, una inestimable informació sobre la façana marítima així com una veritable crònica de la vida quotidiana de la ciutat de finals de segle XIX. L'estudi ens ha permès conèixer una mica millor la nostra ciutat, la façana marítima i la vida del dia a dia en una Barcelona transformada, que lluí una cara nova i moderna, que havia enderrocat les muralles, que havia construït el port i que s'obria al món.